

Nr 36.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående frigivande till allmänt begagnande av fisket vid vissa kronan tillhöriga holmar och skär m. m.; given Stockholms slott den 16 januari 1935.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 januari 1935.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

Vid *svenska fiskareförbundets årsmöte 1933* höll fiskeriintendenten Chr. Hessle ett föredrag över ämnet »Dispositionen av åt lotsverket upplåtna fisken». I föredraget framhölls, bland annat, att det torde kunna ifrågasättas, om det ej såväl ur det allmännas som ur lotsverkets synpunkt vore lämpligast, att dessa fiskeupplåtelse helt återkallades. Årsmötet uppdrog åt förbundets styrelse att hos Kungl. Maj:t göra den framställning, vartill föredraget föranledde.

I skrivelse den 1 juli 1933 har förbundets styrelse — med överlämnande av häftet nr 7/1933 av Ny Svensk Fiskeritidskrift, i vilket nämnda föredrag intagits — hemställt, att Kungl. Maj:t ville överväga, i vad mån åtgärder enligt i föredraget framlagda synpunkter kunde genomföras.

I anledning av en utav *Carl Larson med flera fiskare på Krokskär i Torö socken* gjord framställning om vidtagande av åtgärder för frigivande av fisket vid Landsort har vidare *länsstyrelsen i Stockholms län* i skrivelse den 29 juni 1933 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte förordna, att strömmingsfisket vid till lotsverket anslagna kronohemmañet $\frac{1}{8}$ mantal Öja eller Landsort nr 1 och fiskefastigheten Öja nr 2 i Torö socken måtte upplåtas till allmänt begagnande i den omfattning, som 1 § i gällande fiske-rättslag angiver.

Över dessa framställningar hava utlåtan den avgivits av *lantbruksstyrelsen* den 27 februari 1934 och av *lotsstyrelsen* den 19 oktober 1934.

Krokskärsfiskarena hava sedermera inkommit med en den 12 november 1934 dagtecknad skrivelse i ämnet.

Gällande bestämmelser om fiskerätt återfinnas i lagen den 27 juni 1896 om rätt till fiske.

I öppna havet ävensom vid sådana kronan tillhöriga havsstränder samt i saltsjön belägna holmar och skär, vilka icke till något hemman höra eller under särskilda villkor innehavas, äger enligt 1 § varje svensk undersåte rätt att fiska; dock må ej fiskegård, ryssja eller annan dylik fast fiskeredskap där utsättas utan att Kungl. Maj:t eller i visst fall länsstyrelsen därtill lämnat tillstånd.

För saltsjöfisket gäller i övrigt såsom huvudregel, att detsamma närmare stranden är förbehållet strandägarna. Saltsjöfisket inomskärs tillhör enligt 2 § dem, som äga stränder och holmar omkring fiskevattnet, och vid öppna havsstranden samt utom skären tillkommer strandägarna enskild fiskerätt i det vatten, som finnes till och med 180 meter från det ställe invid stranden, där stadigt djup av 2 meter vidtager.

Den sålunda för strandägarna vid saltsjön stadgade ensamrätten till fiske är emellertid underkastad åtskilliga inskränkningar. Fiske med krok eller rev å djup i yttre skärgården och i havsbandet äger enligt 4 § varje svensk undersåte rätt att idka. Enligt 3 § sjätte stycket gäller vidare, att, där vid öppna havsstranden och utom skären de fiskande av ålder oklandrat med rörlig redskap utövat fiske eller agntäkt vid annans strand, de skola vara vid sådan rätt bibehållna. Utöver dessa bestämmelser av allmän räckvidd finnas i fiskerättslagen särskilda bestämmelser om inskränkningar i strandägarnas ensamrätt till fiske givna för olika delar av rikets kust. I Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Gävleborgs län äger enligt 3 § första stycket varje svensk undersåte rätt att å ställen, där sådant av ålder varit vanligt, idka strömmingsfiske med rörlig redskap även vid annans strand, så framt den består av skogsmark eller sten och ej av åker eller äng, med visst förbehåll för strandägarnas notfiske. I Uppsala, Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar och Blekinge samt Gotlands län må enligt 3 § andra stycket strömmingsfiske med garn (skötar) inomskärs idkas av varje svensk undersåte. Detta

medgivande har så tillvida inskränkts, att strandägarna, utom i Blekinge län, förbehållits sådant fiske i vatten, som har mindre djup än 10 meter eller finnes på ett avstånd ej överstigande 180 meter från det ställe invid stranden, där stadigt djup av 2 meter vidtager. Å andra sidan har emellertid för Uppsala, Stockholms och Gotlands län stadgats, att, där de fiskande av ålder oklandrat utövat strömmingsfiske med garn å mindre vattendjup eller närmare stranden, de skola vara därvid bibehållna. Härjämte hava ifråga om detta fiske vissa detaljbestämmelser till strandägarernas förmån meddelats. Vid rikets västra kust är enligt bestämmelser i 3 § tredje, fjärde och femte styckena fisket i vidsträckt omfattning fritt.

Kronans enskilda fisken i såväl saltsjön som insjöar och rinnande vatten äro enligt stadgande i 8 § kronan och hennes rättsinnehavare förbehållna.

I 12 § stadgas slutligen, att, därest genom urminnes hävd eller genom särskilt stadgande, avtal, dom eller skattläggning eller på annat lagligt sätt är annorledes än förut i lagen sagts bestämt om någons rätt till fiske, detta skall gälla.

De till lotsverket anslagna fiskevattnen torde kunna i huvudsak indelas i tre grupper, nämligen *dels* strandrättsområdena vid lotshemmanen, *dels* fiskevattnen till de holmar och skär, vilka utan att tillhöra något hemman anslagits åt lotsverket, *dels* ock skattlagda kronofisken, som upplåtits åt lotsverkets personal.

I fråga om den andra gruppen har Kungl. Maj:t den 31 maj 1929 i enlighet med av 1929 års riksdag lämnat medgivande (prop. nr 74; R. skr. nr 87) förordnat, att fisket vid de till lotsverket anslagna holmar och skär inom Göteborgs och Bohus samt Hallands län skulle, dock med undantag av fiske efter ostron, upplåtas till allmänt begagnande i den omfattning, som 1 § fiskerättslagen omförmåler.

Beträffande förhållandena vid Landsort har följande blivit upplyst:

Hemmanet $\frac{1}{8}$ mantal Öja eller Landsort nr 1 omfattar den ö (benämnd »Öjalandet» eller »Landsortslandet»), varå Landsorts lots- och fyrplats är anordnad, samt vissa därintill belägna holmar och skär. Öja nr 2, ett strömmingsfiske, är beläget kring nämnda hemman. Genom Kungl. Maj:ts brev den 31 januari 1843 har förordnats, att detta fiske må av lotsarna och fyrbetjäningen vid Landsort fritt från avgift begagnas.

I kungörelse den 19 oktober 1934 har lotsstyrelsen beträffande fisket vid Landsort förordnat, att söder om lat. 58° 45' 00", vilken utmärkes genom två i öster och i väster å Landsortslandet utlagda överensmärken, är för andra än lotsverkets befattningshavare förbjudet såväl allt fiske, vilket lagligen är förbehållet strandägaren, som ock strömmingsfiske i det till Öja strömmingsfiske nr 2 hörande vatten inom ett område, som på ett avstånd av intill 600 meter från land omsluter ifrågavarande del av Landsortslandet.

Denna kungörelse har ersatt en av lotsstyrelsen den 15 juli 1932 utfärdad kungörelse av i huvudsak samma innehåll. Före sistnämnda kungö-

relse gällde för fisket vid Landsort vissa av vederbörande lotskapten enligt uppdrag av lotsstyrelsen den 21 november 1930 meddelade föreskrifter, enligt vilka det förbjudna området hade något större utsträckning. Dessförinnan hava ej några särskilda bestämmelser varit utfärdade beträffande fisket vid Landsort.

Krokskärsfiskarena hava hos länsstyrelsen anfört, bland annat, att de för sitt strömmingsfiske borde erhålla samma fördelar, som kommit fiskarena vid de till lotsverket anslagna holmar och skär inom Göteborgs och Bohus samt Hallands län till del. Vid Landsort hade strömmingsfiske av ålder fått fritt bedrivas. De vore villiga att enligt ett inom Nynäshamns fiskareförening framkommet förslag till förhindrande av olägenhet vid lotsningens utövande förbinda sig att lägga skötarna minst 2 meter under vattenytan samt att utmärka dem vid dager medelst flaggor och under mörker medelst ljuspunkter, utvisande början och slutet av skötarna.

Länsstyrelsen i Stockholms län har anfört huvudsakligen följande.

För fiskarebefolkningen skulle ett frigivande av strömmingsfisket vid Landsort medföra en avsevärd lättnad i deras i ekonomiskt hänseende betryckta läge, dels när det, för att detta fiske skulle kunna med framgång bedrivas, vore erforderligt, att fiskarena kunde följa strömmingen på dess vandringar i skärgården, och dels när strömmingsfisket vid Landsort uppgäves vara särskilt givande under vissa tider av året. Att ett frigivande av strömmingsfisket skulle äventyra möjligheten för lots- och fyrpersonalen att erhålla nödig fisk för sin hushållning syntes icke vara att befara. Någon rubbning i de före förbudet bestående förhållandena skulle ej heller därigenom uppkomma, när fiskarebefolkningen i trakten syntes hava av ålder obehindrat fiskat å de nu förbjudna områdena, och således rätteligen skulle äga att fortsätta med fisket. Skulle föreskrifter till skydd för trafiken böra uppställas såsom villkor för fiskets frigivande, syntes dylika kunna utfärdas i enlighet med de riktlinjer, som fiskareföreningen uppdragit.

Lantbruksstyrelsen har anfört i huvudsak följande.

För bedrivande av fisket efter strömming, som ofta i stim förflyttade sig från en fiskeplats till en annan, vore det av stor vikt för fiskarena att kunna röra sig så fritt som möjligt. Ur fiskets synpunkt funne lantbruksstyrelsen det därför i hög grad önskvärt, att strömmingsfiske vid nu av lotsverket disponerade kronofisken upplätes till allmänt bruk. Detta syntes ock kunna ske utan nämnvärd uppostring från det allmännas sida. Vad anginge frågans betydelse för lotsverkets personal vore att märka, att denna genom löne regleringar blivit i lönehänseende jämnställd med statens befattningshavare i allmänhet och att ifrågasättande befattningshavare därför måste vidkännas löneavdrag motsvarande värdet av deras fiske i kronans fiskevatten. De löneavdrag, som lotsverkets personal å ost- och sydkusten finge vidkännas för omförmälda fiske, vore emellertid obetydliga. De uppostringar, staten skulle få vidkännas, bleve sålunda helt små och skulle på ett flerfaldigt sätt uppvägas av de fördelar, frigivningen skulle medföra för fiskarebefolkningen.

Det kunde möjligen ifrågasättas, att i likhet med vad som skett för Göteborgs och Bohus samt Hallands län ett mera generellt frigivande av

fisket borde ske även beträffande övriga län. I detta avseende torde då först böra påpekas, att frågan icke syntes hava någon betydelse i de båda skånelänen. Vad Blekinge län och ostkustlänen anginge vore fiskerätten **där på ett helt annat sätt bunden till strandrätten än på västkusten.** Det enda fiske, till vilket rätten vore mera frigjord från äganderätten till stranden, vore sill- och strömmingsfisket. Det syntes därför vara lämpligt, att man begränsade den ifrågasatta frigivningen till att gälla endast dessa fisken.

Även beträffande andra fisken än de nu angivna syntes det dock vara lämpligt, att det nu brukliga systemet att upplåta fiskeplatserna med företrädesrätt till lotsverkets personal avvecklades. Sedan nämnda löne-regleringar genomförts, syntes nämligen icke föreligga någon anledning att bibehålla de naturaförmåner åt personalen i fråga, som disponerandet av ifrågavarande fiskeplatser kunde anses innebära. Det riktigaste syntes vara, att dessa fisken bleve föremål för utarrendering i vanlig ordning. Därigenom skulle ofta anledningar till missämja undanröjas.

Lantbruksstyrelsen har hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder dels därhän, att strömmings- och sillfiske i de till lotsverket anslagna fiskevatten inom andra kustlän än Göteborgs och Bohus samt Hallands län upplåtes till allmänt begagnande i den omfattning, som 1 § fiskerättslagen omförmäler, dels ock för utarrendering i vanlig ordning av andra slag av fisken i dessa fiskevatten.

Lotsstyrelsen har hävdad, att fiske av ålder icke bedrivits inom strandrättsområdet vid Landsort av andra än lotsverkets personal, och framhållit, att Öja nr 2 vore en självständig fiskefastighet i den mening, som avses i 8 § fiskerättslagen, varför å stadgandena i 3 § sjätte stycket nämnda lag överhuvudtaget icke kunde grundas någon rätt till fiske inom till Öja nr 2 hörande, utanför strandrättsområdet beläget fiskevatten.

Lotsstyrelsen har vidare beträffande fisket vid Landsort anfört huvudsakligen följande.

Det avgörande motivet för det utfärdade fiskeförbudet hade varit, att styrelsen velat skapa erforderlig garanti för att lotsbåtarna skulle kunna obehindrat taga sig ut från och in till lotshamnarna vid Landsort ävensom trygga möjligheterna för uppankring av fartyg i händelse av tjocka. De föreskrifter till skydd för trafiken, som fiskareföreningen föreslagit, vore icke ägnade att bereda erforderligt skydd. Ett under ärendets beredande från fiskarehåll framkommet förslag om inrättande av överensfyrar (lyktor) med ljussektorer utanför hamninloppen, där utläggande av nät skulle vara förbjudet, kunde ej heller av styrelsen godtagas. En sådan anordning fyllde ej sitt ändamål vid tjocka och bidroge icke att trygga lotsbåtarnas framförande utmed land.

Lotsstyrelsen önskade givetvis i sin mån bidraga till att bringa fiskarebefolkningen all möjlig hjälp i dess betryckta ställning. På grund härav och sedan från personalhåll — ehuru med tvekan — framlagts förslag om viss modifiering av gränserna för det förbjudna området ville styrelsen icke motsätta sig, att, därest Kungl. Maj:t funne anledning härtill, området begränsades i enlighet med detta förslag. Däremot kunde

styrelsen av hänsyn till trafiksäkerheten icke tillstyrka, att fisket vid Landsort helt frigäves.

I avseende å den allmänna frågan om frigivande av fisket i de till lotsverket anslagna fiskevattnen har lotsstyrelsen anfört i huvudsak följande.

Lotsstyrelsen ville icke motsätta sig, att strömmings- och sillfiske frigäves samt övrigt fiske i vanlig ordning utarrenderades, då det gällde fiskevattnen vid de åt lotsverket anslagna holmar och skär, vilka icke höra till något hemman. Vad anginge det fåtal skattlagda kronofisken, vilka upplåtits till lotsverkets personal, ansåge styrelsen hinder icke möta för att ifrågavarande upplåtelser återkallades och att fiskena i stället utarrenderades i vanlig ordning. Dock kunde lotsstyrelsen på förut anförda skäl icke biträda en dylik anordning vad beträffade Öja strömmingsfiske, till den del detsamma låge inom det av utfärdat fiskeförbud omfattade området.

Beträffande de ekonomiska verkningarna av nu ifrågasatta åtgärder kunde följande anföras. Det sammanlagda belopp, varmed avdrag för fiske gjordes å personalens avlöningar, utgjorde för närvarande 130 kronor om året. Till alldeles övervägande del hänförde sig detta belopp emellertid till sådant husbehovsfiske, som personalen på grund av det s. k. lotsningsbesväret ägde utöva i vissa lotshemmans fiskevatten och varom i detta sammanhang icke vore fråga. Det enda skattlagda, under styrelsens förvaltning stående kronofiske, som personalen vid lotsverket för närvarande toge i anspråk och för vilket avdrag å avlöning gjordes, vore det vid Häradsdkär. För utnyttjandet av fisket vid Öja hade under senaste åren på grund av vissa förhållanden dylikt avdrag icke verkställts. Fisket vid de åt lotsverket anslagna holmar och skär, vilka icke höra till något hemman, utnyttjades numera icke i sådan omfattning, att några avdrag å avlöningarna härför gjordes. Möjligen vore vissa för Idö lotsplats anslagna holmar, ifråga om vilka avdrag för fisket gjordes, att hänföra till denna kategori; måhända vore emellertid holmarna att anse såsom lägenheter med fiskerätt. Av det anförda torde framgå, att de ekonomiska uppostringar, staten skulle få vidkännas genom nu ifrågasatta åtgärder med avseende å fisket, vore synnerligen obetydliga. Genom föreslagen utarrendering av vissa fisken syntes för övrigt kunna erhållas högre sammanlagd ersättning än vad för närvarande erhöles genom avdrag å personalens avlöningar.

Lotsstyrelsen har under åberopande härav hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder i syfte dels att fisket vid de till lotsverket anslagna holmar och skär i andra kustlän än Göteborgs och Bohus samt Hallands län, såvitt detsamma avsåge strömmings- och sillfiske, upplättes till allmänt begagnande i den omfattning, som 1 § fiskerättslagen omförmåler, samt vad anginge annat slag av fiske utarrenderades i vanlig ordning, dels ock att gjorda upplåtelser till lotsverkets personal av skattlagda kronofisken återkallades och att nämnda fisken i stället utarrenderades i vanlig ordning, dock att beträffande fiskefastigheten Öja nr 2 strömmingsfisket i de delar av därtill hörande fiskevatten, vari

med hänsyn till trafiksäkerhetens intressen fiske icke borde få äga rum, allt fortfarande förbehölles kronan.

I skrivelsen den 12 november 1934 hava *Krokskärsfiskarena* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder i syfte dels att fiske av strömming, flundra och torsk å det nu förbjudna området vid Landsort förklarades fritt för envar, dels att yrkesfiskarena beviljades företräde till ålfiske inom samma område framför lots- och fyrpersonalen, om sådant fiske skulle anses böra utarrenderas, dels ock att laxfiske där förbjödes för annan, då det vore till men för yrkesfiskets bedrivande.

Ett förordnande om att fisket vid till lotsverket anslagna holmar och skär, som icke till något hemman höra, skulle upplåtas till allmänt begagnande komme enligt från *kammarkollegii arkiv* införskaffad uppgift att få tillämpning å följande holmar och skär, nämligen i Nederluleå socken av Norrbottens län Likskär eller Liggskär, Norra Espen och Södra Espen, i Hortlax socken av Norrbottens län Jävre Sandön nr 1, Bondökallarna Södra nr 1, Degerstensgrundet Yttre nr 1, Leskär nr 1, Storhörun nr 1 och Lillhörun nr 1, i Njurunda socken av Västernorrlands län Brämön nr 2 med Kalven, i Gryts socken av Östergötlands län Häradsskär nr 1 samt i Hällaryds socken av Blekinge län Bockön nr 1 och Mjöön nr 1. Någon grundskatt utgår ej för dessa holmar och skär. — Enligt den från kammarkollegii arkiv erhållna uppgiften utgör Öja strömmingsfiske det enda till lotsverket anslagna skattlagda fisket (Häradsskär nr 1 är i jordeboken redovisat under rubrikerna »Kronoegendomar under allmän disposition» och »Jordlägenheter»).

Förut omförmälda beslut av 1929 års riksdag, enligt vilket fisket vid de till lotsverket anslagna holmar och skär inom Göteborgs och Bohus samt Hallands län, med undantag av fiske efter ostron, upplåts till allmänt begagnande i den omfattning, som i 1 § fiskerättslagen förmäles, var, torde man kunna säga, en naturlig följd av vissa vid 1928 års riksdag beslutade ändringar i samma lag, enligt vilka fiskerätten över huvud i nämnda län vid annans strand i tämligen stor utsträckning frigavs. Sedermera har, enligt beslut av 1930 och 1932 års riksdagar, frigivning av fiskerätten i saltsjön i viss omfattning skett även vid övriga delar av rikets kust, där så ansetts påkallat. Det torde få anses stå i god överensstämmelse med statsmakternas tidigare åtgöranden på fiskerättens område, att, såsom bland annat avses med den av svenska fiskareförbundet gjorda framställningen, frågan om fiskets frigivande jämväl vid de till lotsverket anslagna holmar och skär i andra kustlän än Göteborgs och Bohus samt Hallands län nu upptages till övervägande.

I sitt yttrande över framställningen har lantbruksstyrelsen föreslagit, att frigivandet endast skulle avse strömmings- och sillfiske, medan övrigt fiske skulle utarrenderas i vanlig ordning. Lotsstyrelsen, som icke

Departements-
chefen.

haft något att erinra mot att den lotspersonalen hittills förbehållna ensamrätten till fiske bortföle, har anslutit sig till lantbruksstyrelsens förslag. Även om strömmings- och sillfisket torde utgöra det fiske, som för fiskarebefolkningen i här ifrågavarande trakter har den största betydelsen, synes det mig dock saknas anledning att begränsa upplåtelsen av allmän fiskerätt till detta fiske. Jag förordar, att fisket vid de till lotsverket anslagna holmar och skär i andra kustlän än Göteborgs och Bohus samt Hallands län upplåtes till allmänt begagnande med den inskränkning allenast, som 1 § fiskerättslagen omförmäler. Av den från kammarkollegii arkiv erhållna uppgiften framgår, å vilka holmar och skär ett förordnande härom skulle komma att få tillämpning.

För meddelande av nu avsedda förordnande kräves riksdagens medgivande.

Vad angår Krokskärsfiskarens framställning i fråga om fisket vid Landsort torde med hänsyn till vad lotsstyrelsen anfört något allmänt frigivande av den fiskerätt, som ingår i Öja strömmingsfiske, vilket synes vara det enda skattlagda fiske, som upplåtits till lotsverket, ej böra ske. För genomförande av en tillfredsställande reglering av fisket vid Landsort torde emellertid upplåtelsen av nämnda fiske till lotsarna och fyrbetjäningen böra återkallas. Tillika torde böra hos riksdagen inhämtas medgivande för Kungl. Maj:t att angående sagda fiske träffa de bestämmelser, som efter ytterligare erforderlig närmare utredning kunna finnas lämpliga. Det synes härvid kunna ifrågasättas, att strömmingsfisket närmast Landsortslandet i den mån Kungl. Maj:t så finner erforderligt helt och hållet förbjudes och att strömmingsfisket i övrigt tillsvidare lämnas till fritt begagnande åt varje svensk undersåte.

De av mig nu förordade åtgärderna beröra icke den fiskerätt, som medföljer lotshemmanen, och ej heller den fiskerätt, som hör till sådana holmar och skär, vilka lotsverket förvärvat av enskilda genom köp eller expropriation eller på annat sätt. För dessa fall torde gällande allmänna bestämmelser om fiskerätten böra lämnas orubbade.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att fisket vid de till lotsverket anslagna holmar och skär inom andra kustlän än Göteborgs och Bohus samt Hallands län upplåtes till allmänt begagnande i den omfattning, som 1 § lagen den 27 juni 1896 om rätt till fiske omförmäler,

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att i avseende å Öja nr 2, ett strömmingsfiske, i Torö socken av Stockholms län, träffa de bestämmelser i fråga om nämnda fiskes begagnande, som kunna finnas lämpliga.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition i ämnet av lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Flodman.
